

Kommunernas
socialtjänst k.f.

SERVICENIVÅ FÖR FÄRDTJÄNST

01.01.2025

Dokumentansvarig Områdeschefen funktionservice och sysselsättning	Antaget av och datum Områdeschef 20.12.2021	Datum för ikraftträdelse 21.12.2021
Dokumentnamn och diarienummer Servicenivå för färdtjänst	Reviderad (datum och av vem) Januari 2022, områdeschef FST 11.12.2024/§ xxx	Tillsvidare, nivåer som fastställs enligt lag uppdateras i dokumentet på tjänstens vägnar.

Innehållsförteckning

1. Servicenivå Färdtjänst	1
1.1 Syftet med färdtjänst.....	1
1.2 Servicens omfattning.....	1
1.3 Servicens målsättning.....	1
2. Grunder för beviljande	1
2.1 Behovsprövning	1
2.2 Kriterier för färdtjänst	2
3. Färdtjänstens omfattning	3
3.1 Taxi och invalidtaxi	3
3.2 Antal resor som beviljas	3
3.2.1 Enkelresa	3
3.2.2 Tilläggsresor och begränsningar	3
3.3 Reseområde.....	4
3.4 Arbets- och studieresor.....	4
3.5 Resor som inte ersätts som färdtjänst.....	4
3.6 Avgifter för färdtjänsten.....	4
3.7 Samåkning.....	5
3.8 Ledsagartjänst.....	5
3.9 Färdtjänst för klienter på institution	5
3.10 Taxikort.....	5
4. Ansökningsförfarande	6
5. Beslutsförfarande	6
6. Förändrade behov av färdtjänst	6

1. SERVICENIVÅ FÄRDTJÄNST

1.1 Syftet med färdtjänst

För att ha möjlighet till ett aktivt liv krävs mobilitet (människors möjlighet att transportera sig själva). Vanliga ärenden i vardagen, hobbyer, arbete och skola förutsätter att man har möjlighet att förflytta sig. Vid långvarig svår funktionsnedsättning kan dock mobiliteten äventyras och bidra till svårigheter att klara av saker som hör till normal livsföring. KST ordnar därför skälig färdtjänst och tillhörande ledsagarservice för dig som är har en svår funktionsnedsättning och på grund av din skada eller sjukdom inte kan anlita de offentliga kollektivtrafikmedlen utan oskäligt stora svårigheter.¹ Färdtjänsten är därav en tjänst som ersätter kollektivtrafik och ska bidra till att personer med svår funktionsnedsättning ska ha samma möjligheter till mobilitet och kunna utträta ärenden och andra vardagliga sysslor precis som alla andra invånare i samhället.

1.2 Servicens omfattning

Omfattningen av servicen är 18 enkelresor i månaden för resor som hör till det dagliga livet såsom utträta ärenden, delta i samhällsaktiviteter, fritidsintressen, få rekreation och dylikt. Utöver dessa 18 enkelresor har man rätt till resor till arbetet eller studier i den omfattning som behövs.²

1.3 Servicens målsättning

Målet med färdtjänsten är att främja svårt funktionshindrade personers förutsättningar att leva och vara verksamma som jämbördiga medlemmar av samhället samt att förebygga och undanröja olägenheter och hinder som funktionsnedsättningen medför.³

2. GRUNDER FÖR BEVILJANDE

Färdtjänsten beviljas med stöd av lagen om service och stöd på grund av handikapp 3.4.1987/380.

2.1 Behovsprövning

Vid behov av färdtjänst görs alltid en individuell bedömning i varje enskilt ärende. Bedömningen grundar sig på klientens livssituation, levnadsmiljö och på kartläggning av vilka begränsningar i rörligheten som hens funktionsvariation eller sjukdom medför.

¹ Lag om service och stöd på grund av handikapp 380/1987, 8 § 2 mom.

² Förordning om service och stöd på grund av handikapp 759/1987,4 § 1 mom. och 6 §.

³ Lag om service och stöd på grund av handikapp, 1 §.

Vid bedömningen av klientens behov av färdtjänst utreds inledningsvis klientens förmåga och möjligheter att utnyttja kollektivtrafiken. Detta görs genom att undersöka saker som hur långt det är till närmaste hållplats, om klienten använder sig av något hjälpmedel för att röra sig, var man får service och så vidare.

Ett läkarutlåtande krävs för att styrka långvarig svår funktionsnedsättning.

Vid behov görs ett hembesök.

2.2 Kriterier för färdtjänst

Behovet av färdtjänst ska bero på en svår funktionsnedsättning eller en sjukdom som förorsakar bestående eller långvariga men. Med långvarigt menas i detta sammanhang ett behov/men som består vanligtvis över ett år.

För att beaktas som svårt funktionsnedsatt ska funktionsvariationen medföra särskilda svårigheter för klienten att röra sig och kollektivtrafiken ska inte vara möjlig att använda utan oskäligt stora svårigheter på grund av just funktionsnedsättningen eller sjukdomen.⁴

Frånvaro av kollektivtrafik och körförbud är inte faktorer som automatiskt beviljar färdtjänst. Körförbudet ska i så fall vara kopplad till en svår långvarig funktionsnedsättning. Indraget körkort på grund av åldersrelaterade sjukdomar eller funktionsnedsättningar ger inte heller per automatik rätt till färdtjänst då sjukdomen eller funktionsnedsättningen inte ska bero på normalt åldrande.

Färdtjänst kan beviljas oberoende av en persons ekonomi, ålder eller diagnos i övrigt. Färdtjänst beviljas dock inte till barn som är så unga att de på grund av sin ålder inte kan utnyttja kollektivtrafiken, även utan funktionsnedsättningen.

En svår funktionsnedsättning kan ha fysiska eller psykiska orsaker.

⁴ Institutet för hälsa och välfärd 2020, *Definition av svår funktionsnedsättning* [Hemsida: thl.fi] (hämtad 1.10.2021).

3. FÄRDTJÄNSTENS OMFATTNING

3.1 Taxi och invalidtaxi

Färdtjänsten omfattar resor med taxi eller invalidtaxi (taxi med rullstolslift). Användning av invalidtaxi beviljas vid behov om klienten på grund av sin funktionsnedsättning inte kan använda sig av vanlig taxi. Rätten till användning av invalidtaxi ska förekomma i beslutet.

3.2 Antal resor som beviljas

KST ersätter 18 enkelresor per månad för fritids-, ärende- och rekreationsresor. Utöver dessa beviljas nödvändiga arbetsresor och studieresor i den omfattning som behövs.⁵

3.2.1 Enkelresa

Med enkelresa menas en resa från punkt A till punkt B. Tur- och returesor räknas som två resor. Färdtjänsten kör alltid den kortaste vägen till destinationen. Resa som företas av klienter med hemkommun i skärgårdskommunerna Brändö, Kumlinge, Kökar eller Sottunga från hemkommunen till fasta Åland eller tvärtom, räknas som enkelresa.

För resenärer som använder hjälpmedel för att röra sig, godkänns ett kort uppehåll om max 15 minuter. För övriga resenärer, utan hjälpmedel, som stannar för ett kort uppehåll är tiden max 5 minuter. Längre avbrott avbryter enkelresan och den fortsatta färden räknas som en ny resa. Under enkelresan är det tillåtet med ett nödvändigt, kort uppehåll (högst 15 min) till exempel för att posta ett brev. Längre avbrott avbryter enkelresan, och den fortsatta färden räknas som en ny resa. Det korta uppehållet ska vara på vägen till huvuddestinationen och får inte innebära några omvägar. Innebär uppehållet att det blir en omväg, räknas det som två enkelresor och två självrisker ska betalas. Man kan på så sätt inte åka en rundtur med enbart en självrisk, då även om stoppet på destinationen är kortare än 15 minuter påbörjas en ny enkelresa på vägen hem.

3.2.2 Tilläggsresor och begränsningar

Det finns möjlighet till tilläggsresor, utöver minimiantalet 18 enkelresor, om behovet kan motiveras utifrån sjukdomen eller skadan och om det är nödvändigt för en normal livsföring.⁶

Vid specialfall kan även minimiantalet på 18 enkelresor per månad begränsas. Detta kan gälla om man redan har en handikappanpassad bil som används i nuläget som man dessutom fått beviljat stöd för enligt handikappservicelagen eller skatteåterbäring utifrån bilskattelagen när bilen inskaffades.⁷ I dessa situationer beviljas högst 4 enkelresor per månad.

⁵ Förordning om service och stöd på grund av handikapp, 4 § 1 mom. och 6 §.

⁶ Institutet för hälsa och välfärd 2020, *Färdtjänst och ledsagartjänst* [Hemsida: thl.fi] (hämtad 30.9.2021).

⁷ Förordning om service och stöd på grund av handikapp 5 § 2 mom.

3.3 Reseområde

Färdtjänsten omfattar transporter inom hemkommunen eller till närbelägna kommunerna vilket i praktiken gäller inom alla de åländska kommunerna när man beviljas färdtjänst från KST.

Vid resor utomlands gäller inte färdtjänst.

3.4 Arbets- och studieresor

Arbets- och studieresorna är inte begränsade till ett visst antal per månad utan de beviljas i den omfattning som behövs.⁸ Arbets- och studieresor sker inom Åland.

Med arbete avses en verksamhet som grundar sig på ett anställningsförhållande eller företagsverksamhet. Nödvändiga arbetsresor syftas normalt på resor mellan hem och arbetsplats, men rimliga avvikelser längs vägen är tillåtna. Arbetsresor, som sker under arbetsdagen, ska ersättas av arbetsgivaren.⁹

För att bli beviljad ersättning för studieresorna förutsätts det att studierna ska leda till en examen eller att ett yrke uppnås, samt att studierna förbättrar möjligheterna för arbete.¹⁰ Undervisning i tränings- och rehabiliteringssyfte för personer med funktionsnedsättning är också godkända.

Färdtjänsten omfattar inte resor till klientens förundervisning eller grundläggande utbildning eftersom dessa resor ersätts av kommunen.¹¹

3.5 Resor som inte ersätts som färdtjänst

Beviljade resor får inte användas för resor till hälso- eller sjukvård eller rehabilitering som ersätts med stöd av sjukförsäkringslagen eller av ett försäkringsbolag. Sådana resor är till exempel läkar-, tandläkar-, laboratorie- och terapibesök, besök på en hälso- eller sjukvårdares mottagning, besök för att prova hjälpmedel eller undersöknings-, rehabiliterings- och vårdbesök som en läkare ordinerat. FPA ersätter ovannämnda färdtjänster (s.k. FPA-resor) (<https://www.kela.fi/web/sv/taxiresor>). KST förbehåller sig rätten att kontrollera att regelverket följs. Vid missbruk dras rättigheten in.

3.6 Avgifter för färdtjänsten

⁸ Förordning om service och stöd på grund av handikapp 6 §.

⁹ THL 2020. *Färdtjänst och ledsagartjänst*.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Lag om grundläggande utbildning 628/1998, 32 § 1 mom, **LLom barnomsorg och grundskola**, och Förordning om service och stöd på grund av handikapp 5 § 2 mom.

För varje färdtjänstresa betalar klienten en del av resan själv, en så kallad självrisk som fastställs av Ålands landskapsregering. Självriskerna ska motsvara den taxa som gäller för kollektivtrafiken. Färdtjänst enligt handikappservice lagen har en självrisk enligt Ålands landskapsregerings beslut nr 168/2021. Självriskerna motsvarar kollektivtrafikens taxa och justeras vid ändringar i denna. Från och med den 1 januari 2022 är självriskerna alltid 2,50 € per enkelresa, oberoende av resans längd.

3.7 Samåkning

Som användare av färdtjänst har man rätt att samåka. Vid samåkning ska chauffören meddelas om det innan resans start. Vid samåkning med andra som har rätt till färdtjänst förbrukas en resa för vardera resenären och alla betalar egen självrisk. Resenärer utan rätt till färdtjänst betalar sin andel av resan.

3.8 Ledsagartjänst

Ledsagarservicen beviljas vid behov om klienten behöver mer hjälp än det som taxichauffören kan erbjuda. Ledsagarservice gäller assistans direkt före resan, under resan och direkt efter resan. Ledsagarservicen är på så sätt till för att göra det möjligt för klienter med större assistansbehov att överhuvudtaget kunna använda sig av färdtjänst.¹²

Chauffören ska meddelas när taxin beställs att ledsagare följer med.

Ledsagare åker gratis.

3.9 Färdtjänst för klienter på institution

Institutionsvård omfattar ordnandet av nödvändig färdtjänst för klienterna. Färdtjänst enligt handikappservice lagen kan däremot användas som ett komplement för klienter med svår funktionsnedsättning på institution om färdtjänsten som institutionen ordnar inte är tillräcklig. Klienter inom institutionsvården kan därför vid behov beviljas 8 enkelresor per månad eller enligt särskild prövning.¹³

3.10 Taxikort

Klient som beviljas färdtjänst får ett personligt taxikort hemskickat till sin hemadress. Kortet fylls digitalt med antal beviljade resor. Det går inte att spara resor till följande månad.

Separata anvisningar för användning av taxikortet sänds till de personer som beviljats ersättning för skäligena kostnader.

¹² THL 2020. *Färdtjänst och ledsagartjänst.*

¹³ Ibid.

Om klienten förlorar sitt taxikort debiteras klienten avgifter för leverans för nytt kort, spärravgift och eventuell hittelön i enlighet med av förbundsstämman fastställda avgifter.

	€
Leveransavgift för nytt kort	20,00
Spärravgift	5,00

Sammanlagt 25€ faktureras klient som förlorat sitt kort beställer ett nytt.

Vid missbruk av taxikortet kan rätten till färdtjänst upphöra.

4. ANSÖKNINGSFÖRFARANDE

Ansökan om färdtjänst görs i första hand via KST:s e-tjänst eller skriftligen på ansökningsblankett som finns tillgänglig på KST:s hemsida samt kan hämtas från KST, Skarpansvägen 30, Mariehamn.

Till ansökan bifogas ett läkarutlåtande. En blankett för läkarutlåtandet kan hämtas från KST:s hemsida.

5. BESLUTSFÖRFARANDE

Beslut om färdtjänst fattas av tjänsteinnehavare. Färdtjänstbeslutet kan fattas tillsvidare eller för viss tid. Klienten får ett skriftligt beslut jämte anvisningar för sökande av ändring vid missnöje med beslutet.

Om klienten inte uppnår kriterierna för färdtjänst eller att färdtjänst inte är den rätta servicen för ändamålet hänvisar handläggare vidare klienten till en service som är mer sannolik och som lämpar sig bättre för klienten.

6. FÖRÄNDRADE BEHOV AV FÄRDTJÄNST

Den som beviljats färdtjänst ska underrätta KST om alla förändringar som aktualiseras (till exempel förändringar i funktionsförmåga, kontaktuppgifter, flyttning till ort utanför Åland).

Om klientens behov av färdtjänst har upphört upphävs beslutet om färdtjänst.